

2023-10-17

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: ALLM 2023/189

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till marie.torn@regeringskansliet.se

Diarienummer U2023/02013

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ DELBETÄNKANDET SAMHÄLLET MOT SKOL- ATTACKER, SOU 2023:28

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker delbetänkandets förslag. Det är emellertid lämpligt att det förebyggande arbetet utgår från det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Detta med anledning av de skadliga maskulinitetsnormer som kan vara förknippade med skolattacker.

Inledande synpunkter

Vårt yttrande är avgränsat till de frågor som rör myndighetens verksamhetsområde.

Synpunkter enligt utredningens disposition

7. Organisering av samverkan för att förhindra skolattacker

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslagen om organisering av samverkan för att förhindra skolattacker. Förslagen utgör en viktig del i det förebyggande arbetet mot skolattacker. Myndigheten ställer sig tveksam till utredningens bedömning att förslagen inte kommer att ha någon inverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män. Det förebyggande arbetet mot skolattacker behöver utgå från det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, framför allt vad gäller skadliga normer kopplade till maskulinitet. Den överväldigande majoriteten av de som genomför skolattacker är män. Skadliga maskulinitetsnormer är många gånger centrala i ideologi och praktik. Dels genom att våld används för att hävda manlig status, dels genom att gärningspersoner många gånger upplevt sig inte kunna leva upp till hur en ”riktig” man ska vara. Skolattacker har ofta föregåtts av att gärningspersoner varit utsatta för mobbning eller trakasserier. Dessa har inte sällan bestått av förekomsten av anklagelser eller antydningar om att vara homosexuell eller att inte nå upp till ett visst manlighetsideal.¹

Därtill finns det i vissa fall tydliga inslag av våldsbejakande extremism (VBE) samt, som utredningen lyfter, tydliga beröringspunkter mellan det förebyggande arbetet mot radikaliserings och VBE och hur arbetet mot skolattacker kan bedrivas.

¹ Kimmel och Mahler (2003), *Adolescent Masculinity, Homophobia, and Violence: Random School Shootings, 1982-2001*.

VBE-miljöer karaktäriseras av – förutom att de domineras av män – en betoning av essentiella skillnader mellan könen och är ofta fientligt inställda mot kvinnor och jämställdhet. De misogynna attityderna kan ta olika uttryck, såsom kontroll av kvinnors sexualitet och återtagande av mäns makt och överhöghet i både det offentliga och det privata.²

Genom att anta ett jämställdhetsperspektiv i det förebyggande arbetet mot skolattacker och förstå mekanismer relevanta till VBE-miljöer, kan beröringspunkter, lärdomar och metoder som används för förebyggandet av mäns våld mot kvinnor innebära stor nytta. Skadliga maskulinitetsnormer, politiskt drivet våld och våld i nära relationer överlappar ofta varandra. Insatserna kan därmed få positiva konsekvenser för jämställdheten och bidra till det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

7.8 Tre myndigheter ska få i uppdrag att ta fram ett metodstöd för skolväsendets förebyggande arbete mot skolattacker

Jämställdhetsmyndigheten bedömer att förslaget om att det ska tas fram ett metodstöd för skolväsendet utgör en viktig del i det förebyggande arbetet mot skolattacker. Det finns anledning att undersöka om även Polismyndigheten bör ingå i uppdraget, utifrån dess kunskap och erfarenhet av dessa ärenden.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lena Ag
Generaldirektör

Hilda Holmström
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschef Berit Jernberg, enhetschef Mikael Thörn och chefsjurist Anna Tingbäck deltagit.

² Center mot våldsbejakande extremism (2022), *Män, maskulinitet och våldsbejakande extremism*.